

15 .03. 2018

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton
KANTONALNI SUD MOSTAR
Broj: 58 0 Ps 135733 16 Pž
Mostar, 27.02.2018. godine

Kantonalni sud Mostar u vijeću sastavljenom od sudija Sudar Vere, kao predsjednika vijeća, Tanović Rabije i Ćatić Merime, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Petire doo za ugostiteljstvo Posušje ul. Kardinala Stepinca broj 6. Posušje, koga zastupaju punomoćnici Pehar Vesna i Lesko Zoran, advokati iz Mostara, protiv tuženog Hypo Alpe Adria Bank d.d. Mostar ul. Kneza Branimira broj 2b, koga zastupa punomoćnik Burgić Edis, zaposlenik tužitelja, radi isplate v.sp. 569.448,20 KM, odlučujući o žalbi tuženog na presudu Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 Ps 135733 13 Ps od 08.09.2016. godine, na sjednici vijeća održanoj 27.02.2018. godine, donio je

P R E S U D U

Žalba tuženog odbija se kao neosnovana i potvrđuje prvostepena presuda.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odlučeno je:

„Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja, koji glasi:

„Utvrdjuje se da je ništav ugovor o kreditu br. 8237021104 koji je sklopljen između tužitelja i tuženika dana 26.03.2008. godine kao i aneks broj I. ugovora od 24.09.2009.g., a slijedom ovog utvrđenja tuženik se obvezuje tužitelju isplatiti iznos od 87.116,45 KM uz zakonsku zateznu kamatu od dana pravomoćnosti presude pa do isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe.

Nalaže se tuženiku da tužitelju naknadi troškove ovog postupka, prema određenju suda, sa zakonskim zateznim kamatama od dana presuđenja pa do isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe.“.

Usvaja se dio supsidijarnog tužbenog zahtjev tužitelja i s tim u vezi :

Nalaže se tuženiku da tužitelju isplati ukupan iznos od 212.865,19 KM, na ime neosnovano naplaćenog iznosa kreditne obveze po Ugovoru o kreditu br. 8237021104 od 26.03.2008. godine i aneksu broj I. ugovora od 24.09.2009. godine i to za period od dana 26.03.2008. godine do 26.05.2015.g., i to:

- na ime neosnovano naplaćenih tečajnih razlika iznos od 125.691,22 KM,

- na ime neosnovano naplaćenih kamata iznos od 87.173,97 KM,

a sve uz zakonsku zateznu kamatu od dana 19.07.2013. godine, kao dana podnošenja tužbe pa do isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe.

Odbija se dio supsidijarnog tužbenog zahtjeva tužitelja koji glasi :

Nalaže se tuženiku da tužitelju isplati iznos

- na ime neosnovano naplaćenih troškova obrade kredita za iznos od 5.856,48 KM, a sve uz zakonsku zateznu kamatu od dana podnošenja tužbe pa do isplate, sve u roku od 30 dana i pod prijetnjom ovrhe.

Nalaže se tuženiku da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.213,30 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate, sve u roku od 30 dana.“

Protiv ove presude žalbu je blagovremeno izjavio tuženi iz svih razloga predviđenih odredbom čl. 208. st. 1. ZPP-a.

Povredu odredaba parničnog postupka vidi u tome što je sud udovoljio dijelu supsidijarnog tužbenog zahtjeva samo na osnovu nalaza vještaka finansijske struke koji je davao pravna tumačenja ugovornih odredbi, dok je zanemario ostale dokaze, za šta nije dato dovoljno jasno obrazloženje, a što je protivno odredbi čl. 191. st. 4. ZPP-a.

Smatra da je sud nepotpuno i pogrešno utvrdio činjenično stanje time što nije odlučivao o meritumu spora jer je pažnju usmjerio na 12 M LIBOR, zanemarujući maržu kao promjenjivu kategoriju koja je korigovana i u periodu iz tužbenog zahtjeva u skladu sa odlukom o primjeni EURUBOR-a i LIBOR-a. Sud je propustio raspraviti pitanje promjenjivosti marže. Potpisivanjem ugovora tuženi se saglasio sa promjenjivošću marže odnosno kamatne stope, a potpisao je i aneks na ugovor kojim je promijenjena marža kao dio kamatne stope. Presuda je kontradiktorna jer sud zaključuje da su stranke ugovorile fiksnu maržu iako na više mjesta spominje promjenjivu kamatnu stopu.

Sud je pogrešno zaključio da je tuženi zloupotrijebio odredbe ugovora o promjenjivoj kamatnoj stopi, što je utvrdio samo na osnovu nalaza vještaka fin. struke, iako je tužitelj potpisao ugovor o kreditu kao i aneks kojim je promijenjena kamata. Pogrešan je i zaključak suda da je tužitelj vršio plaćanje obaveza po kreditu samo da bi izbjegao prinudu, jer u ovom smislu nisu izvođeni nikakvi dokazi kao što je pogrešno primijenio i odredbe čl. 399. ZOO-a, smatrajući da ugovorne odredbe o visini kamate uživaju sudsku zaštitu samo dotle dok postoji jednakost uzajamnih davanja koja ne znači matematičku podudarnost međusobnih davanja, što je teško i zamisliti, predlažući da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači, na način da se tužitelj u cijelosti odbije sa postavljenim tužbenim zahtjevom.

Tužitelj nije dao odgovor na žalbu tuženog.

Odlučujući o žalbi tuženog u granicama žalbenih razloga i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, u skladu sa članom 221. Zakona o parničnom postupku („Sl. novine F BiH“, broj: 53/03; 73/05; 19/06 i 98/15, u daljem tekstu: ZPP), sud je odlučio kao u dispozitivu ove presude, iz slijedećih razloga:

Žalba tuženog nije osnovana.

Obrazloženjem pobijane presude dati su potpuni i pravilni razlozi za donošenje iste u skladu sa odredbom čl. 191. st. 4. ZPP.-a, pa tuženi neosnovano ističe povredu odredaba parničnog postupka u tom smislu.

Na osnovu svih izvedenih dokaza tužitelja i tuženog prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje, zbog čega su neargumentovani navodi tuženog da je pobijana presuda donesena samo na osnovu nalaza vještaka finansijske struke, a da svi ostali dokazi nisu cijenjeni.

Naprotiv, na strani 12 pobijane presude, pasus 4. izričito se navodi da sud prihvata nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke i njegovo usmeno pojašnjenje, konkretno u dijelu koji se odnosi na obračun neosnovano naplaćenih kursnih razlika u iznosu od 125.691,22 KM i obračun na ime neosnovano naplaćenih kamata u iznosu od 87.173,97 KM i to zbog toga što je usklađen sa izvedenim materijalnim dokazima, i što mu stranke u bitnom nisu konkretno prigovarale.

Pregledom materijalnih dokaza i tužitelja i tuženog očito je da je vještak svoj nalaz radio prvenstveno na osnovu tih dokaza, tražeći od tuženog dodatnu dokumentaciju koju mu ovaj nije dostavio, a sud nalaz prihvata u obračunskom dijelu. Prigovori tuženog na nalaz vještaka uglavnom se odnose na obračunski dio jer smatra da je dat paušalno, bez pregleda uplata, koje je upravo vještak tražio od tuženog a tuženi mu ih nikada nije dostavio zbog čega ni ne može prigovarati nalazu, pozivajući se na svoju nesavjesnost, uz činjenicu da je nalaz sačinjen uglavnom na osnovu finansijskih kartica tuženog.

Pobijana presuda prihvata navode tuženog da se radi o kreditu s valutnom klauzulom iz čl. 395. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ broj 29/78; 39/85 i 57/89; Službeni list R BiH 2/92; 13/93 i 13/94 i Službene novine F BiH broj 29/03, u daljem tekstu: ZOO).

Odredba čl. 395. ZOO-a dopušta ugovaranje valutne klauzule, čiji je smisao zaštita povjerioca, ovdje tuženog, od većeg pada vrijednosti domaćeg novca od dana zaključenja ugovora do njegove potpune realizacije (trajni ugovori sa novčanom obavezom, kao što je ugovor o kreditu). Prema ovoj odredbi ugovarači mogu ugovorom odrediti obavezu dužnika u domaćoj valuti vezujući je za protivvrijednost neke strane valute na određeni dan (u konkretnom slučaju dan dospelosti anuiteta na naplatu), a sve u jednom jedinom cilju da se povjerilac - banka, zaštiti od eventualne devalvacije domaće valute.

Svrha valutne klauzule jeste da je dužnik u vrijeme dospelosti novčane obaveze dužan vratiti povjeriocu istu ili približno istu količinu novca koju mu je ovaj dao u vrijeme zaključenja ugovora. Znači da je svrha valutne klauzule zaštitna a ne profitna i njome se obezbjeđuje ekvivalencija uzajamnih davanja u situaciji devalvacije domaće valute.

Od zaključenja ugovora 2008.godine domaća valuta nikada nije devalvirala, jer je zaštićena aranžmanom currency board prema kojem je KM kao domaća valuta vezana za EUR, kao stranu valutu, tako da je u momentu zaključenja ugovora 1 EUR imao vrijednost u odnosu na 1KM u omjeru 1:1,995830, što se nije mijenjalo od ustanovljenja valute KM sve do danas.

Zato prilikom obračuna anuiteta tuženi nikada nije imao razloga da u obzir uzima vrijednost CHF na dan obračuna nego samo i jedino njegovu vrijednost na dan zaključenja ugovora, odnosno puštanja u opticaj sredstava kredita.

Dakle, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je udovoljio supsidijarnom tužbenom zahtjevu tužitelja ne samo po osnovu kursnih razlika nego i u dijelu više naplaćene ugovorene kamate u ukupnom iznosu od 212.865,19 KM (125.691,22 KM kursne razlike plus 87.173,97 KM više naplaćena ugovorena kamata).

Kod ugovaranja kamate na način da je redovna kamata u visini 6 M LIBOR za CHF zaokružen na veću četvrtinu plus 4,00 procentnih poena (u daljem tekstu: p.p) godišnje, prvostepeni sud pravilno poima da je marža kao dobit banke kao davaoca kredita odnosno tuženog ugovorena fiksno.

Iz ugovornog određenja kamate očito je da se ugovorena kamata sastoji od dva elementa i to 6 M LIBOR-a za CHF i marže koja predstavlja čistu dobit banke - cijenu za koju je banka plasirala svoja sredstva tužitelju po osnovu predmetnog ugovora o kreditu.

U momentu zaključenja ugovora, banka- tuženi je pristao, zapravo sam odredio cijenu plasmana svog kredita u visini od 4% p.p godišnje, jer na način kako je to napisano u ugovoru

u momentu zaključenja ugovora nepoznanica je bio samo 6 mjesečni LIBOR za CHF a marža je određena fiksno, na što upućuje i logično i obično jezičko tumačenje ugovora.

Kreditiranje klijenata je pretežna djelatnost svake komercijalne banke pa i tuženog, zbog čega krediti predstavljaju proizvod banke koji banka nudi svojim klijentima za određenu cijenu. U konkretnom slučaju ta cijena je 4% p.p godišnje, jer da bi se korisnik kredita mogao odlučiti za kredit morao je znati njegovu cijenu u momentu zaključenja ugovora. Kada je kredit plasiran, dakle kada je prodan, baš kao i kod svakog drugog proizvoda kada se proda, njegova cijena se više ne može mijenjati, pa ni tuženi u konkretnom slučaju nije mogao na tužitelja primijeniti svoju odluku o promjeni kamatnih stopa kojom je maržu povećao na 6,25 p.p, godišnje, nego samo na klijente kojima će plasirati svoja sredstva nakon donošenja te odluke.

Ovakvo tumačenje spornih ili nejasnih odredbi ugovora koje je pripremila jedna ugovorna strana i ponudila drugoj strani na potpis, kao in concreto, je u skladu sa odredbom čl. 101. ZOO-a, iako to jasno proizilazi i iz same odredbe čl. 3. ugovora o kreditu.

Tačno je da jednakost uzajamnih davanja ne znači matematičku podudarnost, kako ističe tuženi, ali u konkretnom slučaju ne da nema jednakosti uzajamnih davanja nego se s pravom može govoriti o extra profitu tuženog po osnovu zaključenog ugovora o kreditu, jer je na osnovu samo kursnih razlika tužitelj platio tuženom više od onog što je primio za čak 125.691,22 KM. No, tuženom ni to nije bilo dovoljno pa povećava maržu sa 4,00 p.p. na 6,25 p.p. iako za to nije imao nikakav razlog.

Za upitati se kakav je to rizik nosio tuženi za svo vrijeme trajanja ugovora o kreditu i ističanje da je cijelo vrijeme imao pokrivenost domaće valute valutom CHF po kreditima s valutnom klauzulom u CHF, kada je predmetni kredit isplaćen u domaćoj valuti i vraćan u domaćoj valuti.

Kako pobijanom presudom nisu počinjene povrede postupka na koje ukazuje žalba a ni one na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je odbiti žalbu tuženog i potvrditi prvostepenu presudu na osnovu odredbe člana 224. stav 1. tačka 2. i čl. 226. ZPP- a.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Sudar Vera

